

เฟสอวตารหมิ่นประมาท: แจ้งความได้หรือไม่ ตามตัวผู้โพสต์ได้ อย่างไร และอายุความนับเมื่อใด

โดย เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัย
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ [https://
eksiamdefamationlaw.com/articles/anonymous-account-defamation.html](https://eksiamdefamationlaw.com/articles/anonymous-account-defamation.html)

สาระสำคัญโดยสรุป

- ผู้โพสต์ใช้บัญชีอวตารไม่ทำให้ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 หมดไป
ความผิดเกิดเมื่อข้อความใส่ความบุคคลที่ระบุตัวได้ถูกเผยแพร่ต่อบุคคลที่สาม
- คำร้องทุกข์ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) ทำได้ “จะรู้ตัวผู้กระทำความผิด
หรือไม่ก็ตาม” ผู้เสียหายจึงแจ้งความกล่าวโทษผู้ใช้บัญชีที่ยังไม่ทราบชื่อได้
- อายุความร้องทุกข์สามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้
กระทำความผิดประกอบกัน ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 และยังอยู่ภายใต้อายุความ
ตามมาตรา 95
- พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 18 เรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์และข้อมูลผู้ใช้
บริการจากผู้ให้บริการได้ และพนักงานสอบสวนร้องขอให้ใช้อำนาจนี้ในคดีหมิ่นประมาทที่ใช้ระบบ
คอมพิวเตอร์ได้

- ผู้ให้บริการต้องเก็บข้อมูลจราจรไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันตามมาตรา 26 การร้องทุกข์ล่าช้าจึงเสี่ยงต่อการที่ข้อมูลสำหรับตามตัวไม่มีเหลืออยู่
- การประกาศชื่อบุคคลที่สงสัยว่าเป็นเจ้าของบัญชีอวดตารโดยไม่มีหลักฐานพอ อาจเป็นการใส่ความบุคคลนั้นเสียเอง
- อังกฤษใช้ คำสั่ง แบบ Norwich Pharmacal และ ญี่ปุ่น ให้ ผู้เสียหายขอ เปิดเผย ข้อมูล ผู้ส่ง ข้อมูลจาก ผู้ให้บริการได้โดยตรง ไทยใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นช่องทางหลัก

เฟสอวดตารคือบัญชีเฟซบุ๊กหรือบัญชีสื่อสังคมที่สร้างขึ้นโดยไม่แสดงตัวตนจริงของผู้ใช้ เมื่อบัญชีเช่นนี้โพสต์ใส่ความผู้อื่น ผู้เสียหายแจ้งความได้ทันที แม้ยังไม่รู้ว่าใครเป็นผู้โพสต์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) อายุความสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 เริ่มนับเมื่อรู้ตัวผู้กระทำ และการตามตัวทำผ่านอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 18 กับข้อมูลที่ผู้ให้บริการต้องเก็บตามมาตรา 26

เฟสอวดตารคืออะไร และความรับผิดชอบของผู้ใช้บัญชีอวดตาร

เฟสอวดตารคือบัญชีสื่อสังคมที่ใช้ชื่อ รูป และข้อมูลที่ไม่ใช่ของผู้ใช้จริง การไม่เปิดเผยตัวตนไม่ทำให้ความผิดหายไป ผู้ใช้บัญชีที่โพสต์ใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามมีความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ เมื่อโพสต์ต่อสาธารณะ ย่อมเข้าลักษณะ หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 ด้วย

คำว่า “เฟสอวดตาร” เป็นคำที่ผู้ใช้สื่อสังคมในประเทศไทยใช้เรียกบัญชีเฟซบุ๊กที่ไม่ได้แสดงตัวตนจริง บัญชีลักษณะเดียวกันมีบน X, TikTok, Instagram และกลุ่มไลน์ที่ใช้ชื่อแฝง บัญชีเหล่านี้บางบัญชีสร้างขึ้นเพื่อแสดงความเห็น โดยไม่ต้องการให้คนรู้จัก บางบัญชีสร้างขึ้นเพื่อโจมตีบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะกฎหมายไม่ได้ห้ามการใช้ชื่อแฝง สิ่งที่ถูกกฎหมายลงโทษคือเนื้อหาของข้อความ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง” ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท¹ องค์ประกอบทุกข้อของมาตรานี้พิจารณาจากการกระทำและข้อความ ไม่มีข้อใดกำหนดให้ผู้กระทำต้องเปิดเผย

ข้อจริง ผู้ใช้บัญชีอวตารที่โพสต์ข้อความใส่ความผู้อื่นให้ผู้อื่นอ่าน จึงกระทำความผิดประกอบเช่นเดียวกับผู้ใช้บัญชีที่ใช้ข้อจริง ความแตกต่างอยู่ที่การพิสูจน์ว่าบุคคลใดเป็นผู้ใช้บัญชี ซึ่งเป็นปัญหาพยานหลักฐาน ไม่ใช่ปัญหาว่าความผิดเกิดขึ้นหรือไม่

เมื่อโพสต์บนหน้าสาธารณะหรือในกลุ่มที่คนจำนวนมากเข้าถึงได้ การกระทำยังเข้าลักษณะหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 ซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่ามาตรา 326 รายละเอียดของมาตรานี้อยู่ในบทความหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา มาตรา 328 ส่วนข้อหาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14² ต้องพิจารณาแยก เพราะมาตรา 14 (1) ยกเว้นความผิดฐาน หมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญาไว้ใน ตัวบท ข้อหา ตาม พระราชบัญญัติ นี้ จึง ขึ้นกับ ว่า ข้อความเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือเท็จในลักษณะอื่นตามที่มาตรา 14 บัญญัติหรือไม่ ความสัมพันธ์ของสองกฎหมายอธิบายไว้ในบทความหมิ่นประมาทกับ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์

ข้อความที่ไม่เอ่ยชื่อผู้เสียหายตรง ๆ ก็เป็นการใส่ความได้ หากผู้อ่านเข้าใจได้ว่าหมายถึงบุคคลใด บัญชีอวตาร จำนวนมากใช้วิธีเรียกผู้เสียหาย ด้วย ฉายา ตำแหน่งงาน หรือรายละเอียดที่ คนใน วง เดียวกัน รู้จัก ประเด็นนี้อธิบายไว้ในบทความโพสต์คำไม่เอ่ยชื่อ ผิดหมิ่นประมาทหรือไม่

การแจ้งความเมื่อยังไม่รู้ตัวผู้โพสต์

ผู้เสียหายแจ้งความได้ทันทีแม้ยังไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ใช้บัญชีอวตาร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) นิยามคำร้องทุกข์ว่าเป็นการกล่าวหาว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม และหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนจะสอบสวนได้เมื่อมีคำร้องทุกข์ ตามมาตรา 121 วรรคสอง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) นิยามว่า “คำร้องทุกข์” หมายถึงการที่ผู้เสียหายกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น “จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม” ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และกล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ³ ถ้อยคำนี้ตอบคำถามที่ผู้เสียหาย จาก บัญชี อวตาร ถาม บ่อย ที่สุด โดยตรง การ ไม่ รู้ ชื่อ ผู้ โพสต์ ไม่ ทำให้ คำร้องทุกข์ ไม่ สมบูรณ์ ผู้เสียหายระบุผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ใช้บัญชีชื่อดังกล่าว พร้อมที่อยู่ URL ของบัญชีและของโพสต์ได้

คำร้องทุกข์มีความสำคัญเป็นพิเศษในคดีหมิ่นประมาท เพราะความผิดฐานนี้เป็นความผิดอันยอมความได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคสองบัญญัติว่า “ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ”⁴ ผลในทางปฏิบัติคือ ก่อนมีคำร้องทุกข์

พนักงานสอบสวน ยังไม่มีฐานที่จะเริ่มสอบสวน และยังไม่มีความคิดที่จะร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์เรียกข้อมูลจากผู้ให้บริการ การขอให้รู้ตัวผู้กระทำก่อนจึงค่อยแจ้งความ จึงทำให้กลไกการตามตัวไม่เริ่มทำงาน

คำร้องทุกข์ที่ระบุเพียงว่า “มีคนด่าในเฟซบุ๊ก” ไม่พอ คำร้องทุกข์ต้องแสดงเจตนาให้ผู้กระทำได้รับโทษ การไปลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น อาจไม่ถือเป็นคำร้องทุกข์ ผู้เสียหายจึงควรแจ้งให้ชัดว่า ประสงค์จะดำเนินคดี ความแตกต่างระหว่างคำร้องทุกข์กับการลงบันทึกประจำวันอธิบายไว้ในบทความถูกหมิ่นประมาทออนไลน์ แจ้งความอย่างไร

อายุความสามเดือนเมื่อผู้กระทำใช้บัญชีอวตาร

อายุความร้องทุกข์คดีหมิ่นประมาทคือสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 วางหลักว่าต้องรู้ทั้งสองประการประกอบกัน และไม่นับจากวันที่โพสต์ แต่ทั้งหมดยังอยู่ภายใต้อายุความตามมาตรา 95

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 บัญญัติว่า ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ “ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด” เป็นอันขาดอายุความ⁵ ศาลฎีกาอธิบายถ้อยคำนี้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 ว่าระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด “ประกอบกันทั้งสองประการ” และกฎหมายไม่ได้ให้นับจากวันที่จำเลยกระทำความผิด⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2552 ใช้หลักเดียวกันในทางกลับกัน เมื่อผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำในวันเดียวกัน แล้วไม่ร้องทุกข์และไม่ฟ้องภายในสามเดือน คดีขาดอายุความ⁷

หลักนี้มีผลโดยตรงต่อคดีบัญชีอวตาร ผู้เสียหายที่เห็นโพสต์แล้วแต่ยังไม่รู้ว่าผู้ใช้บัญชีคือใคร ยังไม่เริ่มนับอายุความสามเดือน อายุความเริ่มนับเมื่อรู้ตัวผู้กระทำ เช่น วันที่พนักงานสอบสวนแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้บริการ หรือวันที่ผู้กระทำยอมรับ อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นและข้อระวังสามประการ

ประการที่หนึ่ง มาตรา 96 เริ่มด้วยถ้อยคำว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 95” แม้อายุความสามเดือนยังไม่เริ่มนับคดีก็ต้องอยู่ภายในอายุความฟ้องคดีอาญาตามมาตรา 95 ซึ่งนับจากวันกระทำความผิดและแปรผันตามอัตราโทษ การไม่รู้ตัวผู้กระทำจึงไม่ได้ขยายเวลาไปได้ไม่จำกัด

ประการที่สอง “รู้ตัวผู้กระทำ” เป็นข้อเท็จจริงที่ต้องพิสูจน์ หากผู้เสียหายเคยกล่าวในที่อื่นว่ารู้ว่าเป็นของบุคคลใด เช่น โพสต์ตอบโต้ระบุชื่อ หรือเล่าให้คนอื่นฟัง ฝ่ายผู้ต้องหาอาจยกพฤติการณ์นั้นขึ้นอ้างว่าผู้เสียหายรู้ตัวผู้กระทำตั้งแต่วันนั้นแล้ว ความเสี่ยงนี้ป้องกันได้ด้วยการร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เห็นโพสต์ โดยไม่ต้องรอให้แน่ใจว่าผู้ใช้บัญชีคือใคร เพราะมาตรา 2 (7) เปิดทางให้ร้องทุกข์ได้อยู่แล้ว

ประการที่สาม อายุความสามเดือนเป็นเรื่องของการร้องทุกข์หรือการฟ้องคดีเอง เมื่อร้องทุกข์ทันภายในกำหนดแล้ว คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 วินิจฉัยว่าแม้ฟ้องคดีหลังพ้นสามเดือน แต่ยังอยู่ภายในอายุความตามมาตรา 95 คดีก็ไม่ขาดอายุความ ตามย่อคำพิพากษาที่ยกไว้ในเชิงอรรถที่ 6

อำนาจตามกฎหมายในการตามตัวผู้ใช้บัญชีอวตาร

การตามตัวผู้ใช้บัญชีอวตารทำผ่านอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 18 ซึ่งเรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์และข้อมูลผู้ใช้บริการจากผู้ให้บริการได้ พนักงานสอบสวนร้องขอให้ใช้อำนาจนี้ในคดีหมิ่นประมาทได้ตามมาตรา 18 วรรคสอง และผู้ให้บริการต้องเก็บข้อมูลไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันตามมาตรา 26

มาตรา 18 วรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ “เฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด” อำนาจที่เกี่ยวกับบัญชีอวตารโดยตรงมีสามข้อ ได้แก่ (1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งหลักฐาน (2) เรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการ และ (3) สั่งให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา 26 หรือให้เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ก่อน⁸ อำนาจตาม (4) ถึง (8) เช่น การเข้าถึงหรือยึดระบบคอมพิวเตอร์ ต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งอนุญาตตามมาตรา 19 ก่อน

คดีหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาไม่ใช่ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ แต่มาตรา 18 วรรคสองครอบคลุมไว้แล้ว ด้วยบทบัญญัติว่า “ในบรรดาความผิดอาญาต่อกฎหมายอื่นซึ่งได้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือ อุปกรณ์ที่ใช้เก็บ ข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบ หรือเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิด” พนักงานสอบสวนอาจร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ตามตัวบทในเชิงอรรถที่ 8 หมิ่นประมาทที่กระทำผ่านเฟซบุ๊กหรือแพลตฟอร์มอื่นจึงเข้าเงื่อนไขนี้ และมาตรา 18 วรรคสามกำหนดให้ผู้ได้รับการร้องขอตาม (1) (2) และ (3) ดำเนินการโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ หรือภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดซึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน

ข้อมูลที่ใช้ตามตัวมีอายุจำกัด มาตรา 26 วรรคหนึ่งกำหนดให้ผู้ให้บริการ “ต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์” และในกรณีจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้เก็บไว้เกินเก้าสิบวันแต่ไม่เกินสองปีเป็นกรณีพิเศษได้ วรรคสองกำหนดให้เก็บข้อมูล ผู้ใช้บริการเท่าที่จำเป็นเพื่อระบุตัวผู้ให้บริการ ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่การใช้บริการสิ้นสุดลง⁹ ระยะ เก้าสิบวันเป็นระยะขั้นต่ำ ผู้ให้บริการ อาจเก็บไว้ นานกว่า นั้น ตาม นโยบายของตน แต่ผู้เสียหายไม่ควร คาดหมายเช่นนั้น เมื่อเวลาผ่านไปเกินเก้าสิบวัน โอกาสที่ข้อมูลจราจรของการโพสต์ครั้งนั้นยังอยู่ย่อมลดลง

ข้อจำกัดในทางปฏิบัติที่ควรทราบ คือบทบัญญัติข้างต้นให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ได้ให้สิทธิแก่ ผู้เสียหายที่จะเรียกข้อมูลจากผู้ให้บริการเอง ในพระราชบัญญัตินี้ไม่มีบทให้ผู้เสียหายเอกชนยื่นคำขอต่อ ศาลเพื่อบังคับให้ผู้ให้บริการเปิดเผยตัวผู้โพสต์ก่อนฟ้องคดี และ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มรายใหญ่จำนวนมาก ตั้งอยู่นอกประเทศ การได้ ข้อมูลจากผู้ให้บริการเหล่านั้น จึง ขึ้นกับ นโยบาย การตอบ คำขอของ ผู้ให้ บริการและช่องทางความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ระยะเวลาจึงไม่แน่นอน ผู้เสียหายจึงควรเตรียมพยาน หลักฐานด้านอื่นควบคู่ไปด้วย ตามที่อธิบายในหัวข้อถัดไป

พยานหลักฐานที่เชื่อมโยงบัญชีอวตารกับตัวบุคคล

การพิสูจน์ว่าบุคคลใดเป็นผู้ใช้บัญชีอวตาร อาศัยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 11 ร่วมกับพยานแวดล้อม เช่น ข้อมูลจากผู้ให้ บริการ เบอร์โทรศัพท์หรืออีเมลที่ผูกกับบัญชี ข้อเท็จจริงที่มีเพียงบางคนรู้ และคำรับของผู้กระทำ ศาลชั้น นี้นักจากความน่าเชื่อถือของวิธีการสร้างและเก็บข้อมูล

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 11 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธการ รับฟัง ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็น พยานหลักฐานใน กระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งใน คดีแพ่ง คดี อาญา หรือ คดี อื่นใด เพียง เพราะ เหตุว่า เป็น ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์” และ วรรค สอง ให้ ชั่งน้ำหนัก โดย พิจารณาความน่าเชื่อถือของวิธีการสร้าง เก็บรักษา ความครบถ้วน และ “ลักษณะ หรือวิธีการที่ใช้ในการ ระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล”¹⁰ ถ้อยคำส่วนหลังนี้ตรงกับปัญหาของคดีบัญชีอวตาร ภาพหน้าจอของโพสต์ พิสูจน์ได้ว่าข้อความถูกเผยแพร่ แต่ยังไม่พิสูจน์ว่าใครเป็นผู้ส่ง พยานหลักฐานที่ใช้เชื่อมโยงบัญชีกับตัวบุคคล จึงต้องมาจากแหล่งอื่นประกอบกัน

พยานหลักฐาน ที่ใช้ เชื่อม บัญชี กับ บุคคล แบ่ง ได้ เป็น สี่ กลุ่ม กลุ่ม แรก ข้อมูล จาก ผู้ให้บริการ ที่ พนักงาน เจ้าหน้าที่ได้มาตามมาตรา 18 เช่น เลข ที่อยู่ไอพี (IP address หรือที่อยู่อินเทอร์เน็ต) เวลาเข้าใช้ เบอร์ โทรศัพท์หรืออีเมลที่ใช้ยืนยันบัญชี แล้วสืบต่อไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อระบุผู้ให้บริการในเวลานั้น

กลุ่มที่สอง ข้อมูลที่ปรากฏบนบัญชีเอง เช่น ภาพที่ถ่ายจากสถานที่หรืออุปกรณ์ของบุคคลใด บัญชีที่ติดตามหรือถูกติดตาม และการโพสต์ในช่วงเวลาที่สอดคล้องกับกิจกรรมของบุคคลนั้น กลุ่มที่สาม เนื้อหาที่มีเพียงบุคคลจำนวนน้อยรู้ เช่น รายละเอียดการประชุมภายใน หรือข้อความในเอกสารที่มีผู้เข้าถึงไม่กี่คน กลุ่มที่สี่ คำรับของผู้กระทำ ไม่ว่าในชั้นเจรจา ในข้อความส่วนตัว หรือในชั้นสอบสวน

พยานแวดล้อมกลุ่มที่สองและสามมีน้ำหนักจำกัดเมื่ออยู่ลำพัง เพราะการคาดเดาจากสำนวนภาษาหรือเรื่องที่รู้อาจชี้ไปผิดคนได้ ในคดีอาญา โจทก์ต้องพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้ใช้บัญชีจริง หากยังมีความสงสัยตามสมควร ศาลย่อมยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย พยานหลักฐานที่ได้จากผู้ให้บริการจึงมักเป็นพยานหลักที่ทำให้คดีบัญชีอวดตารเดินต่อไปได้ วิธีเก็บภาพหน้าจอและที่อยู่ URL ให้ครบถ้วนอธิบายไว้ในบทความเก็บหลักฐานหมิ่นประมาทออนไลน์

ลำดับการดำเนินการของผู้ถูกเฟสอวดตารใส่ความ

ผู้ถูกบัญชีอวดตารใส่ความควรเก็บหลักฐานพร้อมที่อยู่ URL ของโพสต์และบัญชี ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ เห็น โพสต์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 โดยไม่ รอ ให้ รู้ ตัวผู้ โพสต์ ขอให้ พนักงานสอบสวนใช้ช่องทางตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 18 ก่อน ข้อมูลตามมาตรา 26 หมดอายุ และไม่ประกาศชื่อผู้ที่สงสัย

1. **เก็บหลักฐานก่อนโพสต์ถูกลบ** บันทึกภาพหน้าจอที่เห็นข้อความ วันเวลา จำนวนผู้เห็นหรือแสดงความเห็น ที่อยู่ URL ของโพสต์ และที่อยู่ URL หรือเลขประจำบัญชีของบัญชีอวดตาร เพราะชื่อที่แสดงบนบัญชีเปลี่ยนได้ แต่เลขประจำบัญชีมักไม่เปลี่ยน
2. **รายงานบัญชีต่อแพลตฟอร์ม** การรายงานไม่ทำให้สิทธิทางคดีเสียไป แต่ควรทำหลังเก็บหลักฐานครบแล้ว เพราะเมื่อแพลตฟอร์มลบโพสต์ ผู้เสียหายจะไม่สามารถบันทึกหลักฐานเพิ่มได้อีก
3. **ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เห็นโพสต์** ระบุผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ใช้บัญชีดังกล่าว และแสดงเจตนาให้ชัดว่าประสงค์ให้ดำเนินคดี การทำเช่นนี้ตัดข้อโต้แย้งเรื่องวันที่รู้ตัวผู้กระทำ และเปิดทางให้การสอบสวนเริ่มตามมาตรา 121 วรรคสอง
4. **ขอให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา 18** โดยยื่นข้อมูลที่ระบุบัญชีและโพสต์ได้แน่นอน ยิ่งยื่นเร็ว ยิ่ง มีโอกาส ที่ ข้อมูล จราจร ซึ่ง ต้อง เก็บ ขึ้นต่ำ เก้าสิบ วัน ตามมาตรา 26 ยังอยู่ และ พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้เก็บข้อมูลไว้มาก่อนตามมาตรา 18 (3) ได้

5. ไม่ประกาศชื่อบุคคลที่สงสัยต่อสาธารณะ การโพสต์ว่าบัญชีฉ้อฉลเป็นของบุคคลใด หากไม่ถูกต้อง หรือพิสูจน์ไม่ได้ อาจเป็นการใส่ความบุคคลนั้นตามมาตรา 326 และทำให้ผู้เสียหายกลายเป็นผู้ถูกกล่าวหาเสียเอง
6. พิจารณาค่าเสียหายทางแพ่ง เมื่อรู้ตัวผู้กระทำ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 และนับอายุความตามมาตรา 448 ตามที่อธิบายในย่อหน้าถัดไป

ในทางแพ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 วรรคหนึ่งให้ผู้ว่า “กล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความ อันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหาย แก่ชื่อเสียง หรือ เกียรติคุณ ของ บุคคลอื่น” ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน¹¹ อายุความตามมาตรา 448 วรรคหนึ่งคือหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหาย “รู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน” หรือสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และวรรคสองให้ใช้อายุความทางอาญาหากยาวกว่า¹² โครงสร้างนี้สอดคล้องกับมาตรา 96 ในทางอาญา คือการไม่รู้ตัวผู้กระทำทำให้อายุความระยะสั้นยังไม่เริ่มนับ แต่มีเพดานระยะยาวนับจากวันกระทำ การคำนวณค่าเสียหายอธิบายไว้ในบทความค่าเสียหายในคดีหมิ่นประมาท

ข้อพิจารณาของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นเจ้าของบัญชีฉ้อฉล

ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ใช้บัญชีฉ้อฉลมีประเด็นต่อสู่สองชั้น ชั้นแรกคือตนไม่ใช่ผู้ใช้บัญชีหรือไม่ใช่ผู้โพสต์ในเวลานั้น เช่น อุปกรณ์หรือบัญชีมีผู้อื่นใช้ร่วม ชั้นที่สองคือแม้เป็นผู้โพสต์ ข้อความเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 หรือไม่ และคดีขาดอายุความตามมาตรา 96 หรือไม่

ประเด็นตัวผู้กระทำเป็นประเด็นแรกที่ต้องตรวจสอบ ข้อมูลไอพีซีไปที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่าย ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายที่หลายคนใช้ร่วมกัน เช่น เครือข่ายในสำนักงานหรือในบ้าน บัญชีที่ผูกกับเบอร์โทรศัพท์ของบุคคลใดอาจถูกผู้อื่นเข้าใช้ได้หากรหัสผ่านรั่วไหล ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องมีหลักฐานรองรับ การปฏิเสธลอย ๆ มีน้ำหนักน้อยเมื่อเทียบกับข้อมูลจากผู้ให้บริการ

ประเด็นเนื้อหาเป็นประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 บัญญัติว่า ผู้ใดแสดงความคิดเห็น หรือข้อความใดโดยสุจริต ในกรณีที่ระบุไว้ เช่น “เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสีย เกี่ยวกับตนตามคลองธรรม” หรือ “ติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ” ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท¹³ การใช้บัญชีฉ้อฉลไม่ได้ตัดสิทธิยกข้อต่อสู้นี้ แต่ศาลอาจพิจารณาการเลือกซ่อนตัวตนประกอบกับถ้อยคำและพฤติการณ์อื่นในการวินิจฉัยว่าผู้กระทำมี

ความสุจริตหรือไม่ ประเด็นอายุความเป็นประเด็นที่สาม ผู้ถูกกล่าวหาควรตรวจว่าผู้เสียหายรู้ตัวผู้กระทำตั้งแต่เมื่อใด ตามหลักคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2552 การดำเนินการเมื่อได้รับหมายเรียกอธิบายไว้ในบทความถูกแจ้งความหมิ่นประมาทออนไลน์ ทำอย่างไร

กฎหมายเปรียบเทียบ อังกฤษ ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา

อังกฤษให้ผู้เสียหายขอคำสั่งศาลแบบ Norwich Pharmacal ให้ผู้ดำเนินเว็บไซต์เปิดเผยตัวผู้โพสต์นิรนาม ดังคดี Totalise v Motley Fool ญี่ปุ่นให้ผู้เสียหายขอเปิดเผยข้อมูลผู้ส่งข้อมูลจากผู้ให้บริการได้โดยตรงตามกฎหมายเฉพาะ มาตรา 5 สหรัฐคุ้มครองการแสดงออกโดยไม่เปิดเผยตัวตนตามคดี McIntyre ไทยใช้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 เป็นช่องทางหลัก

ในอังกฤษ ศาลอุทธรณ์ในคดี Totalise plc v The Motley Fool Ltd [2001] EWCA Civ 1897 พิจารณาคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ผู้ดำเนินกระดานสนทนาด้านการลงทุนเปิดเผยตัวผู้โพสต์นิรนามซึ่งโพสต์ข้อความหมิ่นประมาทบริษัทผู้ร้อง คำสั่งลักษณะนี้มีฐานจากคำพิพากษาศาลขุนนางในคดี Norwich Pharmacal Co v Customs and Excise Commissioners [1974] AC 133 ซึ่งให้ศาลสั่งบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของผู้อื่นโดยไม่ได้กระทำผิดเอง ให้เปิดเผยตัวผู้กระทำผิดได้ ประเด็นในชั้นอุทธรณ์คือภาระค่าใช้จ่ายศาลวางแนวว่าผู้ร้องรับภาระค่าใช้จ่ายของคำขอไปก่อนและเรียกคืนจากผู้กระทำผิดในภายหลัง ไม่ใช่เรียกจากผู้ดำเนินเว็บไซต์ซึ่งไม่ได้กระทำผิด¹⁴

ในญี่ปุ่น กฎหมายว่าด้วยการรับมือกับการละเมิดสิทธิที่เกิดจากการเผยแพร่ข้อมูลผ่านการสื่อสารทางโทรคมนาคมเฉพาะ มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่อ้างว่าสิทธิของตนถูกละเมิดขอให้ผู้ให้บริการเปิดเผยข้อมูลผู้ส่งข้อมูล (発信者情報) ได้ เมื่อเข้าเงื่อนไขสองข้อ คือ ปรากฏชัดแจ้งว่าการเผยแพร่ข้อมูลนั้นละเมิดสิทธิของผู้ขอ และ ข้อมูลผู้ส่งจำเป็นต่อการใช้สิทธิเรียกค่าเสียหาย หรือ มีเหตุอันสมควรอื่นที่จะได้รับการเปิดเผย¹⁵ กฎหมายญี่ปุ่นจึงให้สิทธิแก่ผู้เสียหายเอกชนโดยตรง และวางเงื่อนไขที่ต้องพิสูจน์ไว้ในตัวบท

ในสหรัฐอเมริกา ศาลสูงสุดในคดี McIntyre v. Ohio Elections Commission, 514 U.S. 334 (1995) วินิจฉัยว่า กฎหมาย มลรัฐ ที่ ห้าม แจก เอกสาร รณรงค์ทางการเมือง โดย ไม่ ระบุนาม ผู้จัดทำ ขัดต่อ เสรีภาพ ในการแสดงออก และกล่าวว่า “Anonymity is a shield from the tyranny of the majority” (การไม่เปิดเผยตัวตนเป็นเกราะกำบังจากการกดขี่ของเสียงข้างมาก)¹⁶ คดีนี้เป็นเรื่อง เอกสาร การเมือง ไม่ใช่เรื่องหมิ่นประมาท และได้คุ้มครองข้อความหมิ่นประมาท แต่แสดงว่ากฎหมายสหรัฐให้น้ำหนักแก่คุณค่าของการไม่เปิดเผยตัวตนสูง การเปิดเผยตัวผู้โพสต์นิรนามในคดี หมิ่นประมาทใน สหรัฐ จึงต้อง ผ่าน การ ชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิของผู้เสียหายกับเสรีภาพในการแสดงออก

ประเด็น	ไทย	อังกฤษ	ญี่ปุ่น
ผู้ริเริ่มการขอ ข้อมูลตัวผู้โพสต์	พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 18 ตามคำร้องขอของพนักงาน สอบสวน	ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อศาล (คำ สั่งแบบ Norwich Pharmacal)	ผู้เสียหายขอต่อผู้ให้บริการ โดยตรงตามกฎหมายเฉพาะ มาตรา 5
เงื่อนไขหลัก	เฉพาะที่จำเป็นเพื่อเป็นหลักฐานและหาตัว ผู้กระทำ	ผู้ถูกขอเข้าไปเกี่ยวข้องกับการ กระทำผิด และคำสั่งจำเป็นต่อ การเยียวยา	การละเมิดสิทธิปรากฏชัดแจ้ง และมีเหตุอันสมควรเช่นการ เรียกค่าเสียหาย
ผลต่อผู้เสียหาย	ต้องร้องทุกข์ก่อนจึงเริ่มกระบวนการได้	ใช้ได้ในคดีแพ่งโดยไม่ต้องมีคดี อาญา	ใช้ได้ในคดีแพ่งโดยไม่ต้องมีคดี อาญา

ข้อเปรียบเทียบนี้อธิบายเหตุที่ผู้เสียหายในไทยควรร้องทุกข์โดยเร็วแม้ยังไม่รู้ตัวผู้กระทำ ในอังกฤษและญี่ปุ่น ผู้เสียหายมีช่องทางทางแพ่งของตนเอง ในไทย ช่องทางหลักผูกกับกระบวนการทางอาญาและอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ การร้องทุกข์จึงเป็นทั้งการรักษาสิทธิทางอายุความและการเปิดช่องทางตามตัว

นิติเศรษฐศาสตร์ นิติปรัชญา และจิตวิทยาว่าด้วยการไม่เปิดเผยตัวตน

นิติเศรษฐศาสตร์อธิบายว่าการไม่เปิดเผยตัวตนลดความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำจะถูกลงโทษ จึงลดผลยับยั้งของกฎหมายตามแบบจำลองของ Becker งานของ Nagin ชี้ว่าความแน่นอนของการถูกลงโทษยับยั้งได้มากกว่าความรุนแรงของโทษ กลไกตามตัวตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 18 และ 26 จึงมีบทบาทมากกว่าการเพิ่มอัตราโทษ

Gary Becker เสนอในปี ค.ศ. 1968 ว่า ผู้กระทำความผิดตัดสินใจโดยเทียบ ประโยชน์ ที่ได้ กับ ต้นทุน ที่ คาดหมาย ซึ่งเท่ากับความน่าจะเป็นที่จะถูกจับและลงโทษคูณด้วยความรุนแรงของโทษ¹⁷ บัญชีอวดารลดค่าความน่าจะเป็นในสมการนี้ในสายตาของผู้กระทำ แม้อัตราโทษตามมาตรา 326 และ 328 จะ คงเดิม ต้นทุนที่ผู้กระทำคาดหวังก็ลดลง Daniel Nagin ทบทวนงานวิจัยด้านการยับยั้งอาชญากรรมในปี ค.ศ. 2013 และ สรุปว่า หลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุน ผลยับยั้งของ ความแน่นอนในการถูกจับ มากกว่า ความรุนแรงของโทษ¹⁸ เมื่อนำมาใช้กับคดีบัญชีอวดาร ระยะเวลาเก็บข้อมูลตามมาตรา 26 ระยะเวลาตอบคำขอตามมาตรา 18 วรรคสาม และความรวดเร็วของการร้องทุกข์ เป็นตัวแปรที่กำหนดความน่าจะเป็นที่ผู้กระทำ จะถูกระบุตัว

ในทางจิตวิทยา John Suler อธิบายปรากฏการณ์การลดการยับยั้งชั่งใจบนออนไลน์ (online disinhibition effect) ในปี ค.ศ. 2004 และระบุว่าทำไมเปิดเผยตัวตน (dissociative anonymity) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้แยกพฤติกรรมออนไลน์ออกจากตัวตนจริง และกล้าใช้ถ้อยคำรุนแรงกว่าที่จะใช้เมื่อพบหน้ากัน¹⁹ ข้อสังเกตนี้อธิบายเหตุที่ข้อความจากบัญชีอวตารมักรุนแรงและกระทำซ้ำ และเหตุที่การระบุตัวได้ในคดีหนึ่งมักทำให้พฤติกรรมของบัญชีอื่นในกลุ่มเดียวกันเปลี่ยนไปด้วย

ในทางนิติปรัชญา การไม่เปิดเผยตัวตนมีคุณค่าสองด้าน ด้านหนึ่งเป็นเกราะของผู้แสดงความเห็นที่เป็นเสียงข้างน้อย ดังที่ศาลสูงสุดสหรัฐกล่าวไว้ในคดี McIntyre โดยอ้างแนวคิดของ John Stuart Mill อีกด้านหนึ่งเป็นช่องทางหลบเลี่ยงความรับผิดชอบต่อการทำลายชื่อเสียงของผู้อื่น กฎหมายไทยไม่ได้ห้ามการใช้ชื่อแฝงและจำกัดอำนาจตามมาตรา 18 ไว้ “เฉพาะที่จำเป็น” พร้อมให้อำนาจที่กระทบสิทธิมากกว่าต้องได้รับอนุญาตจากศาลตามมาตรา 19 โครงสร้างนี้เป็นการชั่งน้ำหนักระหว่างคุณค่าทั้งสองด้าน การเปิดเผยตัวตนจึงเกิดขึ้นเมื่อมีการกล่าวหาว่ามีความผิดและความจำเป็นต่อคดี ไม่ใช่เกิดขึ้นเพราะผู้ใดต้องการรู้

เอกสยาม ชัยสร และทีมงานของบริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด ให้คำปรึกษาแก่ผู้เสียหายจากบัญชีอวตารตั้งแต่การเก็บหลักฐาน การจัดทำคำร้องทุกข์ที่ระบุบัญชีและโพสต์ได้แน่นอน และการติดตามคำขอข้อมูลตามมาตรา 18 รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ใช้บัญชีอวตารในการตรวจพยานหลักฐานเรื่องตัวผู้กระทำ

คำถามที่พบบ่อย

คำถามที่พบบ่อยเรื่องเฟสอวตารและบัญชีไม่ระบุตัวตน ได้แก่ ความหมายของเฟสอวตาร การแจ้งความเมื่อไม่รู้ชื่อผู้โพสต์ การตามตัว อายุความ ระยะเวลาเก็บข้อมูลของผู้ให้บริการ การประกาศชื่อผู้ที่สงสัย และการเรียกค่าเสียหาย คำตอบอ้างประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 และ 326 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) และ 121 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 18 และ 26

เฟสอวตารคืออะไร

เฟสอวตารคือบัญชีเฟซบุ๊กหรือบัญชีสื่อสังคมที่ใช้ชื่อ รูป และข้อมูลที่ไม่ใช่ของผู้ใช้จริง การใช้ชื่อแฝงไม่มีความผิดในตัวเอง แต่ถ้าบัญชีนั้นโพสต์ใส่ความ ผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม ผู้ใช้บัญชีมีความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และเมื่อโพสต์ต่อสาธารณะเข้าลักษณะหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328

เฟสอวดตาดำ แจ้งความได้ไหม ถ้ายังไม่รู้ว่าใครโพสต์

ได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) นิยาม คำร้องทุกข์ ว่าเป็น การกล่าวหา ว่า มี ผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ผู้เสียหาย ระบุผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ใช้บัญชีดังกล่าว พร้อม ที่อยู่ URL ได้ และ ต้อง แสดงเจตนา ให้ ผู้กระทำ ได้รับโทษ เพราะ คดี ความผิดต่อส่วนตัว จะสอบสวนได้เมื่อมีคำร้องทุกข์ตามมาตรา 121 วรรคสอง

เฟสอวดตาดำตามตัวได้ไหม

ตามตัวได้ผ่านอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 18 ซึ่งเรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์และข้อมูลผู้ใช้บริการจากผู้ให้บริการได้ และพนักงานสอบสวนร้องขอให้ใช้อำนาจนี้ในคดีหมิ่นประมาทที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ได้ตามมาตรา 18 วรรคสอง ข้อจำกัดคือข้อมูลต้องยังมีอยู่ และผู้ให้บริการที่อยู่นอกประเทศอาจใช้เวลาตอบคำขอไม่แน่นอน

อายุความแจ้งความเฟสอวดตาดำเมื่อไหร่

นับสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดประกอบกัน ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 ไม่นับจากวันที่โพสต์ ข้อยกเว้นคือยังต้องอยู่ภายในอายุความตามมาตรา 95 และหากผู้เสียหายเคยแสดงว่ารู้ว่าเป็นของใคร อาจถูกอ้างว่ารู้ตัวผู้กระทำตั้งแต่วันนั้น การร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เห็นโพสต์จึงปลอดภัยที่สุด

ผู้ให้บริการเก็บข้อมูลที่ใช้ตามตัวไวันานเท่าไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 26 กำหนดให้ผู้ให้บริการเก็บข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อมูลเข้าสู่ระบบ และเก็บข้อมูลผู้ใช้บริการไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่การใช้บริการสิ้นสุดลง ในกรณีจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้เก็บไว้ได้ไม่เกินสองปีเป็นกรณีพิเศษ ระยะเก้าสิบวันเป็นขั้นต่ำ จึงควรร้องทุกข์โดยเร็ว

รู้ว่าเป็นเจ้าของเฟสอวดตาดำ โพสต์บอกคนอื่นได้ไหม

ไม่ควรทำ หากระบุชื่อบุคคลว่าเป็นเจ้าของบัญชีอวดตาดำแล้วข้อเท็จจริงไม่ถูกต้องหรือพิสูจน์ไม่ได้ การโพสต์นั้นอาจเป็นการใส่ความบุคคลดังกล่าวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และยังอาจถูกใช้เป็นพยานว่าผู้เสียหายรู้ตัวผู้กระทำตั้งแต่วันที่โพสต์ ซึ่งมีผลต่อการนับอายุความสามเดือนตามมาตรา 96 ข้อมูลที่สมควรส่งให้พนักงานสอบสวนแทน

ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของเฟสบุ๊คได้ไหม

ได้เมื่อรู้ตัวผู้กระทำแล้ว ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 ให้ผู้ไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงที่เสียหายแก่ชื่อเสียงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน อายุความตามมาตรา 448 คือหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และใช้อายุความทางอาญาหากยาวกว่า

เชิงอรรถ ตัวอย่างกฎหมายและคำพิพากษาที่อ้างอิง

1. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”
มาตรา 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท” (มาตรา 326 และ 328 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2535)
มาตรา 333 วรรคหนึ่ง “ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้” วรรคสอง “ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 8) วรรคหนึ่ง “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา (2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา (4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)” วรรคสอง “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำความผิดต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”
3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) “คำร้องทุกข์” หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ
4. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคหนึ่ง “พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง” วรรคสอง “แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ”
5. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 “ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”

6. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532 (ป.อ. มาตรา 95, 96, 326) ย่อคำพิพากษา: “อายุความในการ ร้องทุกข์ สำหรับ ความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 มีกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่ถูกผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ประกอบกัน ทั้งสองประการ กฎหมายหาได้บัญญัติให้ นับอายุความ ร้องทุกข์ ตั้งแต่ วันที่ จำเลยกระทำความผิด ไม่ ... เมื่อโจทก์ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในวันที่ 13 เมษายน 2528ซึ่งอยู่ภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่ถูกผู้เสียหายรู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด แม้โจทก์นำคดีมาฟ้องหลังจากวันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดเกินสามเดือนแต่ยังอยู่ภายในกำหนดอายุความตามมาตรา 95 คดีของโจทก์ก็ไม่ขาดอายุความ.”
7. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1086/2552 (ป.อ. มาตรา 96) ย่อคำพิพากษา: “ถือได้ว่าโจทก์รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2542 และโจทก์รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดในวันเดียวกัน คดีนี้เป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อโจทก์ไม่ได้ร้องทุกข์และฟ้องคดีนี้ภายใน 3 เดือน คดีของโจทก์จึงขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา 96”
8. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 18 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560) วรรคหนึ่ง “ภายใต้บังคับมาตรา 19 เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่มีการร้องขอตามวรรคสองให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ **เฉพาะที่จำเป็น เพื่อ ประโยชน์ในการ ใช้ เป็น หลักฐาน เกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด** (1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใดที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ (2) **เรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการ**เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่าน ระบบคอมพิวเตอร์ หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง (3) **สั่งให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา 26** หรือที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ ให้เก็บ ข้อมูล ดังกล่าวไว้ก่อน (4) ทำสำเนา ข้อมูล คอมพิวเตอร์ ข้อมูล จราจรทาง คอมพิวเตอร์จาก ระบบคอมพิวเตอร์ ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิด ในกรณี ที่ระบบ คอมพิวเตอร์ นั้น ยัง มีได้ อยู่ ใน ความ ครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ (5) สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ (6) ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ เพื่อสืบสวน หา ตัวผู้กระทำความผิด และ สั่ง ให้ บุคคล นั้น ส่ง ข้อมูล คอมพิวเตอร์ ข้อมูล จราจรทางคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นให้ด้วยก็ได้ (7) ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว (8) ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด” วรรคสอง “เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน และ สอบสวน ของ พนักงานสอบสวน ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา **ในบรรดาความผิดอาญาต่อกฎหมายอื่นซึ่งได้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์** ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบ หรือ เป็น ส่วนหนึ่ง ใน การ กระทำความผิด หรือ มี ข้อมูล คอมพิวเตอร์ ที่ เกี่ยวข้อง กับ การ กระทำความผิด อาญา ตามกฎหมายอื่น พนักงานสอบสวนอาจร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม วรรคหนึ่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งก็ได้ หรือหากปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานแล้วแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป” วรรคสาม “ให้ผู้ได้รับการร้องขอจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) ดำเนินการตามคำร้องขอโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ หรือภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสมควร ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการที่เหมาะสมกับประเภทของผู้ให้บริการก็ได้” ประกอบมาตรา 19 วรรคหนึ่ง “การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 (4) (5) (6) (7) และ (8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำร้อง ...” (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฉบับปรับปรุงล่าสุด 23 ตุลาคม 2569)
9. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 26 วรรคหนึ่ง “**ผู้ให้บริการ ต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์** แต่ในกรณีจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ให้บริการผู้ใดเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้เกินเก้าสิบวันแต่ไม่เกินสองปีเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายและเฉพาะคราวก็ได้” วรรคสอง “ผู้ให้บริการจะต้องเก็บรักษาข้อมูลของผู้ใช้บริการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการนับตั้งแต่เริ่มใช้บริการและต้องเก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับตั้งแต่การให้บริการสิ้นสุดลง” วรรคสาม “ความในวรรคหนึ่งจะใช้กับผู้ให้บริการประเภทใด อย่างไร และเมื่อใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา” วรรคสี่ “ผู้ให้

บริการ ผู้ใด ไม่ ปฏิบัติตาม มาตรา นี้ มีความผิด เป็น พินัย ต้อง ชำระ ค่าปรับ เป็น พินัย ไม่ เกิน ห้า แสน บาท” (ระบบ แสดง เชิงอรรถ ว่ามาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย) (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฉบับปรับปรุงล่าสุด 23 ตุลาคม 2569)

10. พระราชบัญญัติว่าด้วย ธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 11 (แก้ไขเพิ่มเติม โดย พระราชบัญญัติ ว่าด้วย ธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551) วรรคหนึ่ง “ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” วรรคสอง “ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้น ให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความลักษณะ หรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง” วรรคสาม “ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย” (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฉบับปรับปรุงล่าสุด 2 ตุลาคม 2569)
11. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 วรรคหนึ่ง “ผู้ใดกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะรู้ได้” วรรคสอง “ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมีทางได้เสียโดยชอบ ในการ นั้น ด้วยแล้ว ท่านว่าเพียง ที่ส่งข่าวสารเช่นนั้น หาทำให้ผู้นั้น ต้อง รับผิดชอบ ใช้ค่าสินไหมทดแทน ไม่” (ตรวจเทียบ legardy.com 26 กันยายน 2569 และถ้อยคำ “ข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง” ตรงกับที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7055/2539 และ 3023/2533 บนฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกาใช้)
12. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด” วรรคสอง “แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิใช่ตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้อายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ” (ตรวจเทียบ legardy.com 28 กันยายน 2569)
13. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 “ผู้ใด แสดงความคิดเห็น หรือข้อความใดโดยสุจริต (1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตน หรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม (2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ (3) ดิมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ (4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”
14. Totalise plc v The Motley Fool Ltd & Anor [2001] EWCA Civ 1897 (Court of Appeal, Civil Division, 19 December 2001; Aldous LJ, Sedley LJ, Arden LJ)
คดีชั้นอุทธรณ์เป็นการอุทธรณ์คำสั่งเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้ดำเนินกระดานสนทนารายที่สอง (Interactive Investor Ltd) ต่อคำสั่งของศาลชั้นต้น (Owen J) ซึ่ง สั่ง ให้เปิดเผย ตัวผู้โพสต์ นิรนาม ตาม คำขอ แบบ Norwich Pharmacal (อ้าง คำพิพากษา สภา ขุนนาง Norwich Pharmacal Co v Customs & Excise Commissioners [1974] AC 133) ศาลอุทธรณ์ให้ผู้ร้องรับภาระค่าใช้จ่ายของคำขอ และเรียกคืนจากผู้กระทำผิด ไม่ใช่จากผู้ดำเนินเว็บไซต์ซึ่งไม่ได้กระทำความผิด (อ่านจากสำเนาคำพิพากษาลำดับเต็มที่เผยแพร่ซ้ำ เพราะ BAILII ปิดการเข้าถึงอัตโนมัติ จึงสรุปความโดยไม่ยกคำต่อคำ)
15. 特定電気通信による情報の流通によって発生する権利侵害等への対処に関する法律 (平成十三年法律第百三十七号) 第五条第一項「特定電気通信による情報の流通によって自己の権利を侵害されたとする者は、当該特定電気通信の用に供される特定電気通信設備を用いる特定電気通信役務提供者に対し、当該特定電気通信役務提供者が保有する当該権利の侵害に係る発信者情報のうち、特定発信者情報（発信者情報であって専ら侵害関連通信に係るものとして総務省令で定めるものをいう。以下この項及び第十五条第二項において同じ。）以外の発信者情報については第一号及び第二号のいずれにも該当するとき、特定発信者情報については次の各号のいずれにも該当するときは、それぞれその開示を請求することができる。一 当該開示の請求に係る侵害情報の流通によって当該開示の請求をする者の権利が侵害されたことが明らかであるとき。二 当該発信者情報が

当該開示の請求をする者の損害賠償請求権の行使のために必要である場合その他当該発信者情報の開示を受け
るべき正当な理由があるとき。」 (อ่านจาก e-Gov 法令検索 laws.e-gov.go.jp ฉบับใช้บังคับ 17 กรกฎาคม 2569 วันที่
2 ตุลาคม 2569, แปลชื่อกฎหมายว่า กฎหมายว่าด้วยการรับมือกับการละเมิดสิทธิที่เกิดจากการเผยแพร่ข้อมูลผ่านการสื่อสารทาง
โทรคมนาคมเฉพาะ)

16. McIntyre v. Ohio Elections Commission, 514 U.S. 334 (1995), opinion of the Court by Justice Stevens, at 357:
“Anonymity is a shield from the tyranny of the majority. See generally J. Mill, On Liberty and Considerations on
Representative Government 1, 3-4 (R. McCallum ed. 1947).” (อ่านจากข้อความคำพิพากษาที่ Justia พิมพ์ซ้ำจาก United
States Reports ตรวจ 23 ตุลาคม 2569 คำแปลในเนื้อความเป็นคำแปลโดยผู้เขียน)
17. Gary S. Becker, “Crime and Punishment: An Economic Approach,” Journal of Political Economy, Vol. 76, No. 2 (1968),
pp. 169 ถึง 217, DOI 10.1086/259394
18. Daniel S. Nagin, “Deterrence in the Twenty-First Century,” Crime and Justice, Vol. 42, No. 1 (2013), pp. 199 ถึง 263,
DOI 10.1086/670398
19. John Suler, “The Online Disinhibition Effect,” CyberPsychology & Behavior, Vol. 7, No. 3 (2004), pp. 321 ถึง 326, DOI
10.1089/1094931041291295

ตัวบทพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 18 19 และ 26 ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูล
กฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด เมื่อ 23 ตุลาคม 2569 ประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 96 326 329 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) และ 121 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 11 ตรวจกับฐานข้อมูลเดียวกันเมื่อ 2 ตุลาคม 2569
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 และ 448 ใช้ถ้อยคำที่ตรงไว้ในบทความอื่นของเว็บนี้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1011/2532
และ 1086/2552 ตรวจกับฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกา (deka.supremecourt.or.th) แล้ว และค้นฐานข้อมูลเดียวกันด้วยคำค้น อวตาร IP
Address บัญชีเฟซบุ๊กปลอม และชื่อบัญชีเฟซบุ๊ก เมื่อ 23 ตุลาคม 2569 ไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยเรื่องการระบุตัวผู้ใช้บัญชีอวตาร
ในคดีหมิ่นประมาทโดยตรง จึงไม่ได้อ้าง คดี Totalise อ่านจากสำเนาคำพิพากษาฉบับเต็มและสรุปความโดยไม่ยกคำต่อคำ ตัวบทญี่ปุ่นอ่าน
จาก e-Gov 法令検索 คดี McIntyre อ่านจากข้อความที่พิมพ์ซ้ำจาก United States Reports งานวิชาการตรวจข้อมูลบรรณานุกรมกับ
Crossref ตามคลังแหล่งที่ตรวจแล้วของสำนักงาน ข้อความต่างประเทศที่เป็นคำแปลในเนื้อความเป็นคำแปลโดยผู้เขียน ไม่ใช่คำแปล
ทางการ

